

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Institute of European Education (Болгарія)

Національний аграрний університет Вірменії

University of Opole (Польща)

International Slavic University (Македонія)

ISMA University (Латвія)

Кафедра захист рослин

**IV Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

**28 листопада 2023 року
м.Полтава**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Полтавський державний аграрний університет
Institute of European Education (Болгарія)
Національний аграрний університет Вірменії
University of Opole (Польща)
International Slavic University (Македонія)
ISMA University (Латвія)**

Кафедра захист рослин

**IV Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

28 листопада 2023 року

м. Полтава

УДК 632.93

3-38

Сучасні аспекти і технології у захисті рослин : матеріали IV Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 28 листопада 2023 р.). Полтава: ПДАА, 2023. 150 с.
ISBN 978-617-8231-35-4.

Міністерство освіти і науки України, Державна наукова установа «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ), Посвідчення № 442 від 27 жовтня 2023 р. (IV Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»).

У збірнику представлені тези, присвячені сучасним проблемам захисту і карантину рослин, фітосанітарного моніторингу та розвитку агроєкосистем України. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, здобувачів вищої освіти та аспірантів вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських підприємств АПК різної організаційно-правової форми господарювання та всіх, кого цікавить проблематика сучасного захисту рослин в агроєкосистемах України.

The collection presents theses devoted to modern problems of plant protection and quarantine, phytosanitary monitoring and development of agroecosystems of Ukraine. The materials are intended for researchers, teachers, graduates and graduate students, specialists and managers of agricultural enterprises of various organizational and legal forms of management and all who are interested in modern plant protection in agroecosystems of Ukraine.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Доля Микола Миколайович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри інтегрованого захисту і карантину рослин Національного університету біоресурсів і природокористування України, член-кореспондент Національної академії аграрних наук України.

Поспєлов Сергій Вікторович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри землеробства і агрохімії імені Сазанова Полтавського державного аграрного університету.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол № 5 від 26.12.2023 року)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ І КАРАНТИНУ РОСЛИН	9
Білявський Ю. В., Білявська Л. Г.	9
Білявський Ю. В., Білявська Л. Г., Сокирко М. П	12
Коцюрба І. О., Піщаленко М. А.	14
Каленіченко Н. О., Піщаленко М. А.	16
Демченко О. В., Піщаленко М. А.	19
Писаренко В.М., Піщаленко М.А., Пономаренко С.В., Логвиненко В.В.	21
Самородов В. М., Кигим С. Л.	25
Самородов В. М., Шиян О. О.	28
РОЗДІЛ 2. ФІТОСАНІТАРНИЙ МОНІТОРИНГ. ІНТЕГРОВАНІЙ ЗАХИСТ	32
Білявська Л. Г., Білявський Ю. В	32
Борзих О. І., Круть М. В.	35
Бялас В. В., Гіболенко І. В.	39
Волошин В. О., Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І.	41
Голосна Л. М., Афанасьєва О. Г.	44
Гордєєва О. Ф., Біленко О. П., Воропіна В. О.	47
Жиліна Т. Б.	49
Заворотній Б. Ю.,	52

Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І.	КОЛОСОВИХ КУЛЬТУР	
Костенко М. О.	ФУНГІЦИДИ У СИСТЕМАХ ЗАХИСТУ ВІВСА	55
Литвиненко О., Нечипоренко Н. І., Поспелова Г. Д.	ПРИЧИНИ, ФАКТОРИ ТА СКЛАДОВІ ШКОДОЧИННОСТІ ХВОРОБ КАРТОПЛІ	57
Логвиненко В. В.	ПІДВИЩЕНА ШКІДЛИВІСТЬ ПАВУТИННОГО КЛІЩА НА СОЇ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ЗМІНОЮ КЛІМАТУ	61
Лугова С. В. Шерстюк О. Л.	ВОВЧОК СОНЯШНИКОВИЙ: МЕТОДИ БОРОТЬБИ З НИМ	64
Медведєв С. М.	ОСОБЛИВОСТІ ФІТОСАНІТАРНОГО МОНІТОРИНГУ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО В УМОВАХ ВИРОЩУВАННЯ ЇЇ ЯК МОНОКУЛЬТУРИ	66
Міленко О. Г., Макаренко А. В., Богомаз А. О.	ХАРАКТЕРИСТИКА ЗБУДНИКА БУРОЇ ПЛЯМИСТОСТІ ЛЮЦЕРНИ	69
Міленко О. Г., Німчин А. В., Міленко Є. Г.	УРОЖАЙНІСТЬ ЗЕРНА КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПОСІВІВ ВІД БУР'ЯНІВ	72
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Даценко Є. В., Юровський К. І.	ОСОБЛИВОСТІ ЕНТОМОКОМПЛЕКСУ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ ГОРОХУ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	74
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Кучеренко В. В., Бондаренко В. А.	ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ КАПУСТИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	77
Сергієнко В. Г., Шита О. В.	РОЗВИТОК ХВОРОБ СОЇ ЗА РІЗНИХ СПОСОБІВ ОБРОБІТКУ ГРУНТУ	79
Сірченко В. М., Онїпко В. В., Нечипоренко Н. І.	ФІТОСАНІТАРНИЙ СТАН НАСІННЄВОГО МАТЕРІАЛУ ПЕРСПЕКТИВНИХ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН	82
Шокало Н. С., Котенко О. Г.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ГРУНТОВИХ ГЕРБІЦИДІВ В АГРОФІТОЦЕНОЗІ СОНЯШНИКУ	85
РОЗДІЛ 3. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА		86
Верпека О. О., Юрченко С. О.	ВПЛИВ МІКОРИЗНОГО ПРЕПАРАТУ МІКОФРЕНД НА ФОРМУВАННЯ БІОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ	86
Войтенко Р. В., Дерев'янко В. І., Юрченко С. О.	ЗНАЧЕННЯ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ МІКРОДОБРИВАМИ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	88
Грицай Ю. Ю., Коваленко Н. П.	ОСНОВНІ ВИДИ ТРИХОГРАМИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ	90

Дрижирук В. В.	РЕЗУЛЬТАТИ ЗАСТОСУВАННЯ БІОПРЕПАРАТУ Блу™ N У ПОСІВАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ГОСПОДАРСТВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	92
Лаврський Є. О., Конєва Т.О., Коваленко Н.П.	ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	95
Мороз Є. О., Коваленко Н. П.	ВИКОРИСТАННЯ ТРИХОГРАМИ У БІОЛОГІЧНОМУ КОНТРОЛІ ШКІДНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	97
Пелих В. Ю., Дзюба Є. В.	ВИКОРИСТАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ У БОРОТЬБІ З КОРЕНЕВИМИ ГНІЛЯМИ ОГІРКА	99
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Тригуб В. В., Печоркін І. Ю.	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕНТОМОФАГІВ В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ҐРУНТУ	102
Ткаленко Г. М., Киричук І. В., Гораль С. В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ БІОПРЕПАРАТУ ТРИХОДЕРМІН У ЗАХИСТІ БУРЯКА СТОЛОВОГО ПРОТИ ХВОРОБ	105
Тімченко К. А., Вискуб Р. С., Чугрій Г. А.	ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ БІОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО НА РОЗВИТОК РОСЛИН ТА СТУПІНЬ УРАЖЕННЯ СІТЧАСТИМ ГЕЛЬМІНТОСПОРІОЗОМ	106
Усов Ю. В.	ВИКОРИСТАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЗАХИСТУ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР У ТЕПЛИЧНИХ ГОСПОДАРСТВАХ	108
Шерстюк О. Л.	ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РОСЛИН У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ЗЕМЛЕРОБСТВА	110

РОЗДІЛ 4. СЕЛЕКЦІЯ, НАСІННИЦТВО ТА ГЕНЕТИЧНІ РЕСУРСИ РОСЛИН	112
--	-----

Капштик Д. П., Криворучко Л. М.	ВИПРОБУВАННЯ СОРТІВ СОЇ В УМОВАХ ПП «ТЕПЛІВСЬКА КАЛИНА» ПИРЯТИНСЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	112
Мищенко А. В., Маренич М. М.	ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ І ЯКОСТІ ЗЕРНА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ	114
Охріменко Д. В., Коваленко Н. П.	ПРИЙОМИ ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЮ ТА МАСИ ОДНОЗУБКОВИХ ЦИБУЛИН ЧАСНИКУ ПОСІВНОГО	116
Рибальченко А. М., Уфанцев М. С.	ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СУЧАСНИХ СОРТІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ	118

РОЗДІЛ 5. РОСЛИННИЦТВО	120
-------------------------------	-----

Баган А. В., Кузьмін Д. С.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СТИМУЛЯТОРА РОСТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ ВІВСА ПОСІВНОГО	120
Баган А. В., Пунтус О. В.	ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРА РОСТУ ГУМІФЛІД НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	123
Бараболя О. В.,	ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ КУКУРУДЗИ	125

суттєвих змін фізіологічних характеристик, пристосовуватися до несприятливих умов, а також відновлювати фізіологічний стан [7].

Оцінка селекційного матеріалу є визначальним фактором при створенні новітніх сортів гороху з високою продуктивністю і адаптивністю. Поєднання в одному генотипі шляхом гібридизації генів продуктивності та адаптивності дає можливість створити новий вихідний матеріал, що поєднує обидві ознаки.

Бібліографія:

1. Жуйков О. Г., Лагутенко К. В. Горох посівний в Україні – стан, проблеми, перспективи. *Таврійський науковий вісник*. 2017. № 98. С. 65-71.
2. Камінський В. Ф., Сокирко Д. П., Гангур В. В. Вплив технологічних прийомів на формування продуктивності гороху в умовах Лівобережного Лісостепу України. *Таврійський науковий вісник*. 2021. Вип. 117. С. 73-79. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2021.117.10>
3. Коблай С. В. Адаптивний потенціал різних за морфотипом сортів гороху в умовах Півдня України. *Селекція і насінництво*. 2016. № 110. С.82-90.
4. Лихочвор В. В., Андрушко М. О. Продуктивність гороху залежно від сорту та норм висіву. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2020. Вип. 2. С. 54-62. DOI: 10.31521/2313-092X/2020-2(106)
5. Петриченко В. Ф., Антипін Р. А. Фотосинтетична продуктивність гороху залежно від впливу технологічних прийомів вирощування в умовах Лісостепу України. *Корми і кормовиробництво*. 2006. Вип. 57. С. 3-13.
6. Січкарь В. І., Кривенко А. І., Соломонов Р. В. Адаптивні властивості сортів та інбредних ліній гороху за посушливих умов. *Селекційно-генетична наука і освіта (Парієві читання): матеріали IX Міжнародної наукової конференції (м. Умань, 19 березня 2020 р.)*. Уманський національний університет садівництва. Умань, 2020. С.193-199.
7. Уліч Л. І., Уліч М. І., Терещенко Ю. В. Адаптивні властивості, технологічність і продуктивність сучасних сортів гороху різних морфотипів. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2010. Вип. 74. Ч. 1. С. 143-152.
8. Черенков А. В., Клиша А. І., Гирка А. Д., Кулініч О. О. Зернобобові культури: сучасні технології вирощування: монографія; за ред. А.В. Черенкова. Дніпропетровськ. Акцент ПП. 2014. 110 с.

РОЗДІЛ 5. РОСЛИННИЦТВО

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СТИМУЛЯТОРА РОСТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ ВІВСА ПОСІВНОГО

Баган А. В., Кузьмін Д. С.

Полтавський державний аграрний університет

Останнім часом у рослинництві широко застосовують стимулятори росту рослин. Їх ефективність використання досліджувалася багатьма науковцями за

різних умов вирощування. Дані препарати підвищують стійкість рослин до стресових умов середовища та продуктивний потенціал культури [3-4].

Так, препарат Епін-Екстра захищає рослини від понижених температур, Циркон підвищує посухостійкість рослин. В цілому стимулятори росту впливають на ріст і розвиток рослин, підвищують схожість, стійкість до несприятливих умов середовища [5; 8].

За дослідженнями Інституту зернового господарства стимулятор росту БІО-40 підвищував польову схожість вівса посівного на 5 %, кількість листків збільшувалася на 2-3 шт., маса сухої речовини у фазі кушіння перевищувала на 16-19 % [6].

В інших дослідках за обробки насіння вівса Оксикарбом прибавка врожаю складала 0,3-05 т/га, порівняно із іншим препаратами [9].

Крім того, при дослідженні показника врожайності вівса посівного враховували і елементи продуктивності, а саме: кількість продуктивних стебел, яка мала середньої сили кореляцію із урожайністю. Так, даний показник за обробки стимуляторами росту може варіювати в межах 320-360 штук [1-2;7].

Тому метою наших досліджень було вивчення впливу стимулятора росту Блек Джек на урожайність сортів вівса посівного в умовах СТОВ «Ковалі» Лубенського району Полтавської області.

Протягом 2021-2023 років проводили сівбу сортів вівса посівного: Дарунок, Мустанг, Скарб України, Стерно. Досліди закладали з обліковою площею ділянки 15 м². Повторність була чотириразовою. Попередник протягом періоду досліджень – кукурудза.

Схема дослідів передбачала наступні варіанти: – варіант без обробки (контроль); - варіант з обробкою стимулятором росту Блек Джек (позакореневе підживлення у фазі кушіння – 1,0 л/га). Облік врожайності здійснювали згідно загальноприйнятих методик.

Математичний аналіз результатів показника урожайності проводили за програмою дисперсійного аналізу із застосуванням програми „Statistica 6,0”.

На урожайність вівса посівного впливає багато чинників, а саме: сортові властивості, погодні умови, агроекологічні прийоми тощо. Даний показник за роки досліджень у вівса посівного варіював таким чином: у 2021 році – 2,22-3,52 т/га; у 2022 році внаслідок сприятливіших погодніх умов урожайність була найвищою і складала 2,66-3,69 т/га; у 2023 році досліджувана ознака через посушливі умови у період вегетації мала найменше значення і коливалася у незначних межах – 2,03-3,23 т/га.

Так, у 2021 році за фактором сорту по варіанту контролю сорт Стерно (3,35 т/га) істотно перевищував за урожайністю решту сортів вівса посівного. За варіантом обробки стимулятором росту аналогічно сорт Стерно за урожайністю (3,52 т/га) істотно перевищував інші сорти вівса посівного, які суттєво не відрізнялися між собою. За фактором обробки за даною ознакою суттєву різницю мав лише сорт Дарунок.

У 2022 році за сортовими властивостями по урожайності за варіантом без обробки сорт вівса посівного Стерно (3,51 т/га) істотно перевищував решту сортів, які суттєво не відрізнялися між собою. За варіантом позакореневого підживлення також сорт вівса посівного Стерно (3,69 т/га) за досліджуваною ознакою також істотно перевищував решту сортів. За видом обробки за даною ознакою істотну різницю мав лише сорт Дарунок.

У 2023 році за фактором сорту по варіанту контролю сорт Стерно (3,04т/га) істотно перевищував за урожайністю решту сортів вівса посівного. За варіантом обробки стимулятором росту аналогічно сорт Стерно за урожайністю (3,23 т/га) істотно перевищував інші сорти вівса посівного, які суттєво не відрізнялися між собою. За фактором обробки за даною ознакою суттєву різницю мав лише сорт Стерно.

Таким чином, за урожайністю можна виділити сорт вівса посівного Стерно після позакореневого підживлення препаратом Блек Джек – 3,48 т/га.

Бібліографія:

1. Баган А.В., Колісний В.Г. Особливості вирощування сортів півчастого і голозерного вівса. *Інноваційні агротехнології за умов зміни клімату: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 75-ти річчю від дня народження професора Валентини Василівни Калитки* (м. Мелітополь, 26 травня 2021 р). ТДАТУ ім. Дмитра Моторного. Факультет агротехнологій та екології. 2021. С. 22-24.
2. Баган А.В., Шакалій С.М., Юрченко С.О., Головаш Л.М. Вплив сорту на вияв господарсько-цінних ознак вівса посівного. *Таврійський науковий вісник*. 2020. № 114. С. 13-19. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2020.114.2>
3. Баган А.В., Юрченко С.О., Шакалій С.М. Формування посівних якостей насіння зернобобових культур залежно від стимулятора росту Foliar Concentrate. *Таврійський науковий вісник*. 2020. № 113. С. 3-9. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2020.113.1>
4. Баталова Г.А., Будіна Є.А. Ефективність застосування мікробіологічного добрива Байкал ЕП на яромі вівсі. *Землеробство*. 2007. № 2. С. 29-30.
5. Воробйов В.А., Гаврилова Г.В. Ефективність системи добрива в посівах вівса. *Аграрна наука*. 2020. № 2. С.7-9.
6. Воропаєв В.М., Дятлова В.А. Вплив різних систем добрив у польовому сівозміні на якість зерна ячменю та вівса. *Аграрна наука*, 2020. № 4. С. 18-19.
7. Каленська С.М., Новицька Н.В., Андрієць Д.В., Холодченко Р.М. Фотосинтетична діяльність посівів вівса на чорноземах типових. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України: Серія: Агрономія*. 2011. Вип. 162, Ч. 1. С. 82-89.
8. Мазур Г.А., Єрмолаєв М.М., Ткаченко М.А., Гринчук П.Д. Потенціали родючості ґрунтів і продуктивність сільськогосподарських культур. *Збірник наукових праць Інституту землеробства УААН*. К.: 2002. Вип. 3-4. С. 37.
9. Манько Ю.П., Танчик С.П., Максимчук І.П. та ін. Зональні системи землеробства. К. : Видавництво НАУ, 2005. 105 с.